

Kontroll pakendiseadusest tulenevate nõuete üle

Kaidi Kattai

Keskkonnakaitseosakonna peainspektor

Keskkonnainspektsioon

Nõuded pakendiettevõtjale

- Arvestuse pidamise kohustus
- Pakendi ja pakendijäätmete tagasi võtmise kohustus
- Turule lastud pakendi ja sellest tekkinud pakendijäätmete taaskasutamine, selliselt et taaskasutuse sihtarvud oleksid täidetud
- Andmete esitamine pakendiregistrisse (aruanne, auditeerimise tulemused)
- Kohustused on võimalik kirjaliku lepinguga üle anda pakendiga tegelevale ja tegevusluba omavale taaskasutusorganisatsioonile (TKO-le):
  - Eesti Pakendiringlus OÜ (EPR)
  - Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO)
  - Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO)
  - Eesti Pandipakend OÜ (tagatisrahaga pakendid)

Nõuded pakendijäätmete kogumisele

- kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

KOV-i kohustused pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldamisel

- Kohaliku omavalitsuse organ määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas.
- Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas käsitletakse eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid. (pakendiseaduse §15)

- Kogumiskohad määratakse kindlaks TKO ja kohaliku omavalitsuse organi vahel sõlmitavas kirjalikus lepingus.
- **Kogumiskohtade asukoht, kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht iga kogumiskoha kohta ning nende tühjendamissagedus lepitakse kokku TKO ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.**
- Kohaliku omavalitsuse organiga kokkuleppel võib pakendijäätmete kogumist korraldada ka nende tekkekohal kogumisena. Sel juhul võib kohaliku omavalitsuse organi nõusolekul vähendada pakendijäätmete kogumiskohtade tihedust ning kogumiseks ettenähtud konteinerite arvu ja mahtu.
- Tagatisrahata pakendi jäätmete kogumisel peab TKO tagama, et igas kogumiskohas oleks tagatud kõigi pakendimaterjali liikide kogumine.

Pakendialased kontrollid

- Free-raiderite kontrollid (kaebused, pakendinõuete kontroll teiste kontrollide raames: nt tootjavastutuse kontrollid, tööstusettevõtted jms)
- Tootjavastutuse süsteemiga liitunud pakendiettevtõtjate kontroll
- Pakendialase aruande/auditi mitteesitajate kontrollid – IV kvartal
- Taaskasutusorganisatsioonide kontrollid 1 kord aastas
- **Käimas haldusmenetlused kõikide TKO-de suhtes seoses kogumisvõrgustiku mittevastavustega**
- Pakendijäätmete käitlejate kontrollid

Pakendireid 2020 veebruar

Vajaminevate pakendijäätmete kogumiskohtade **miinimumarvu** arvutamiseks kasutati eelanalüüsiks Statistikaameti andmebaasis olevat infot haldusüksuste ja asustusüksuste rahvaarvu, pindala ja asustustiheduse kohta seisuga 01.01.2018. Arvutati vajaminevate kogumiskohtade miinimumarv haldusüksuste ja asustusüksuste kohta järgmiselt:

- kui asustustihedus on rohkem, kui 1000 elaniku ühel ruutkilomeetril, siis jagati asustusüksuse pindala 0,785-ga (500 meetrise ringi pindala ruutkilomeetrites);
  - kui asustustihedus on 500-1000 elaniku ühel ruutkilomeetril, siis jagati asustusüksuse pindala 3,14-ga (1000 m ringi pindala ruutkilomeetrites);
  - kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril, siis jagati elanike arv 500-ga.
-
- Kontrollidesse olid kaasatud KOV-de esindajad
  - Tulemused: <http://arcg.is/1WGj4S>

Peamised probleemid

- Kogumisvõrgustiku miinimumnõuded täitmata – kogumiskohti puudu
- Konteinerite kehv seisukord
- Puudulik, kulunud või segadusttekitav märgistus
- Liiga väikesed avad -> elanikele ebamugavad kasutada
- Ületäitunud konteinerid (tühjendamine toimub harva/konteinerite väike maht)
- Kogumiskohtade asukohad kodulehtedel ebatäpsed
- TKO ja KOV vaheline leping sõlmimata või vananenud/ei hõlma kõiki olulisi asjaolusid
  - Nt. lepingu järgi võib TKO avalikke kogumiskohti kohtkogumise arvelt vähendada, kuid paika pole pandud mitu kohtkogumise lepingut peab olema ühe avaliku kogumiskoha kaotamiseks
- TKO-de ebavõrdne kohtlemine KOV poolt

Mäeotsa küla, EPR

Tõrvandi, ETO

Lääniste, ETO

Talvikese, EPR

Kambja, TVO

Koosa, EPR

Oonurme, EPR

Püssi, TVO

Illi, EPR

Lümati, TVO

Kohtla-Järve, EPR

Iisaku, EPR

Narva, ETO

Kunda, TVO

Assamalla, TVO

Järni küla, EPR

Kadrina, EPR

Haljala, TVO

Väike-Maarja, ETO

Rakvere, ETO

Rakvere, ETO, TVO

Hellenurme, Elva vald, ETO

Alatskivi, Peipsiääre vald, EPR

Tartu linn, TVO

Ettepanekud

- Elanike pidev teavitamine!
- KOV-de omavaheline koostöö
- Tekkekohal kogumine – määrata kindlad kriteeriumid, mille alusel võib vähendada avalikku kogumisvõrgustikku
- Märgistuse ühtlustamine: Keskkonnaministeerium ja TKO-d on 2020. a alguses kokku leppinud ühistes konteinerkleebistes (<https://www.envir.ee/et/liigiti-kogumise-juhendid-ja-sildid>)
- Konteinerite ümbruse prügistamise või ebasobivate jäätmete toomise vältimine – videovalve paigaldamine, „videovalve“ sildi paigaldamine
- Jäätmehoolduseeskirja muutmine konkreetsemaks ja täpsemaks pakendijäätmete kogumiskohtade osas (https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/jhe_koostamise_juhend_04.10.2018_0.pdf)
- **TKO-de võrdne kohtlemine (lepingute sõlmimisel arvestada võrdselt kogumiskohtade arvuga, mahutite suuruse ja arvuga ühes kogumiskohas, kasutusmugavusega, tühjendussagedusega)**

Kes vastutab pakendikonteineri kõrvale jäetud jäätmete eest?

- Õiguskantsleri seisukoht aastast 2009:
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6iguskantsleri_margukiri_heakord_pakendite_kogumispunktide_umbruses.pdf
- *Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 on osas, milles see kohustab pakendiettevõtjat või TKO-d enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses, vastuolus põhiseaduse § 19 sätestatud üldise tegevusvabadusõiguse ning põhiseaduse § 31 sätestatud ettevõtlusvabadusõigusega.*
- *Eeskirjaga on pandud pakendiettevõtjale ja TKO-le kohustus, mis ulatub kaugemale, kui kohustus koguda ja taaskasutada turule lastud kauba pakend ja sellest tekkinud pakendijäätmed.*
- *Pakendiettevõtjale ja TKO-le saab panna üksnes selliseid kohustusi, mis seonduvad vahetult pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega*

AITÄH!